

EGYHÁZ, VALLÁS ÉS TÁRSADALOM A LATIN-AMERIKAI
TÖRTÉNELEMBEN /1492-1945/

/Az AHILA VIII. kongresszusa Szegeden/

Ezen az őszön Szegeden egymást érik a kongresszusok, konferenciák. Először a mikrobiológusok tanácskoztak, majd a KGST-országok agrárszakemberei, utánuk a Mediterraneumot kutató történészek találkoztak egymással. Szeptember 8-11 között pedig Szeged adott otthont az AHILA VIII. kongresszusának is, melynek témája az "Egyház, vallás és társadalom a latin-amerikai történelemben" /1492-1945/.

Az AHILA - Európai Latinamerikanista Történészek Társasága - 1968-70-ben alakult. A szervezet 1978-ban kapott statutumot, 1985 óta pedig már önálló folyóirattal is rendelkezik. Az AHILA háromévenként rendez ilyen nagyszabású találkozót tagjai számára. Az utóbbi három kongresszuson mindig sikerült megduplázni a tagjainak számát, amely a szervezet növekvő tekintélyét jelzi. Tagságát Európa összes Latin-Amerikát kutató történésze alkotja. Ennek megfelelően az AHILA célja és feladata segíteni és koordinálni a kutatási területüktől igen távol levő történészek munkáját, közöttük biztosítani az információcserét, és a kölcsönös segítséget.

A társaság létrehozói között volt Wittman Tibor professzor is, karunk Latin-Amerika Története Tanszékének megalapítója. Az AHILA tagintézeteinek nem kis szerepe volt abban, hogy Wittman professzor halála után a tanszék fenn tudott maradni. Tulajdonképpen ezt a segítséget honorálta az egyetem vezetése azzal, hogy Magnus Mörner svéd, és Francisco Morales Padrore spanyol professzorokat, akik személyükben is sokat tettek a Latin-Amerika Tanszék fennmaradásáért, a JATE diszdoctoraivá avatták.

A kongresszus szervezését a Középkori Egyetemes Történeti és Latin-Amerika Története Tanszék illetve kutatócsoport munkatársai végezték, néhány hallgató és "külső" segítőtársak segítségével. Az eredmény egy olyan konferencia, amely túllépett Európa határain.

A Latin-Amerika Története Tanszék, pontosabban kutatócsoport kapcsolatrendszere eddig is igen nagy és szerteágazó volt, melyet leginkább az év elején a világ minden tájáról beérkezett több mint nyolcvan féle kiadvány mutat. Most e három nap alatt lehetőség nyílt ennek a kapcsolatrendszernek a kibővítésére, illetve intézményesítésére. A kutatócsoport két tagja - Fischer Ferenc és Kukovecz György - most lett az AHILA tagja, Anderle Ádámot pedig 1990-ig a szervezet elnökévé választották. Ő az első szocialista országbeli kutató, aki ezt a tisztséget elláthatja. Ez a tény azt a fokozott érdeklődést is jelzi, amellyel az európai kutatók kelet-európai kollégáik eredményeit figyelemmel kísérik. Egyébként ez volt az első olyan AHILA kongresszus, ahol szocialista országbeli kutatók ilyen nagy számban vettek részt. Az AHILA új Végrehajtó Bizottsága pedig, melynek lengyel, keletnémet, magyar tagja is van, a kapcsolatok további erősítését tűzte ki programjául.

De nemcsak az AHILA kapcsolatrendszerében fedezhetünk fel új vonásokat. Az immár konszolidálódott, "felnőtt" szervezet az integráció egy magasabb fokára kíván lépni a nemzetközi munkabizottságok létrehozásával, melyek azokat a hasonló témával foglalkozó kutatókat tömörítének magukba, akik rendszeresen tartott kisebb kollokviumokon tájékoztatnák egymást eredményeikről.

Új vonás az AHILA működésében az a nyitottság is, amellyel a társtudományok felé fordul, helyet adva azok kutatási eredményeinek, segítséget kérve, és adva, ha az szükséges. Ez az együttműködés 1990-ben tetőzhet, amikor is egyidejűleg ülészik Sevillában az AHILA XI. kongressz-

szusa, illetve Madridban a történész világtalálkozó.

Végül néhány szót a kongresszus szakmai tevékenységéről. A történészek, kutatók két nagy szekcióban, és azon belül 4-4 kisebb szimpozionon végezték munkájukat, amely az előadások meghallgatásán kívül, gyakran igen élénk vitát is jelentett.

Az I. szekció egyház és vallás problémáit a gyarmatosítás korában vizsgálta. Ezen belül magával az igehirdetéssel és annak szellemi visszatükröződésével foglalkozott az első szimpozion, a katolikus egyház hódítás-kori szervezetével és szerepével a második. Milyen befolyással bírt az egyház a gyarmati társadalom életére, kutatta a 3. szimpozion, a 4. témája pedig a korszak kultuszainak, vallásainak, egyházának etnohistográfiája volt.

A II. szekció a XIX-XX. sz. egyházát kutatta. Egyház, vallás, politika a függetlenség századában, szerzetesek társadalmi szerepe a korszakban, a protestantizmus térnyerése Latin-Amerikában. Ezekről a témákról folyt a vita az egyes szimpozionokon.

A kongresszus szakmai munkájáról még korai és megalapozatlan lenne bármiféle konkrét értékelést adni. Erre igazán csak akkor kerülhet sor, ha valóra válik a szervezők elképzelése, és a beérkezett előadások anyaga kötetekbe szerkesztve majd napvilágot lát.

Az általános tanulságok természetesen már levonhatók. A munka során láthatóvá vált, melyek a jobban, melyek a kevésbé kutatott területek, és ezzel párhuzamosan új kutatási irányok is körvonalazódtak.